

Szőlőtőke-országban, ahol ezer holdból négyezret csinálnak

Nem adott ez a föld sose elég kenyeret művelőinek. Nem is azért települtek ide hajdanában az ősök, hogy itt akartak megélni. A múlt század nagy folyamszabályozási munkálatai után a Tisza sem adott már elég halat. Összeszűgödött az alföldi szegény nép ősi megélhetési forrása: a halászat, a pákászkodás. Így kényszerültek a vízparttól minél messzebbre a megélhetés nélkül maradt szegények. S csak azért települtek meg itt ezen az istenverte ruzsai homokon, mert már nem volt máshol számukra hely az országban. Felverték apró kis tanyácskáikat, s aztán évente innen jártak el munkát vállalni messzi uradalomokba, a vásárhelyi, meg a Békés megyei gazdag paraszthoz.

Ez a kényszerű vándorló életmód csaknem máig fennmaradt. A férfi emberek ha szerét ejthetik, ma is felrekednek, s az ország más vidékein, főleg állami gazdaságokban látnak munka után, s otthon csak az asszonyt, a gyerekeket hagyják. Azaz mégsem egészen így van ez már. 1960 telén, amikor nagy vajadások közepette végül is megalakult az Aranykalász Termelőszövetkezet, az emberek kétségeik közepette is megérezték: valahogyan erősebbek, hatalmasabbak lettek.

Az új szövetkezeti határban

Puskás Ferencel, a tsz agronómusával jártuk az új szövetkezeti határt. Napégette, éles szemű, eszes homok ember Puskás. Olyan, aki már régen tudta — hisz a szegénység készítette gondolkodásra —, hogy mi kellene ide.

— No itt álljunk csak meg — szólalt meg. — Amit már a kocsiból is látnak, most a maga igazi szépségében, csodálatos panorámájában terült elénk. Valóságos kis »szőlőtőke ország volt ez«. Az út mellett csaknem a szemhatár aljáig húzódott a nagy új szőlőtelep, ha kataszteri holdakkal számoljuk, akkor 50, ha hektárakkal, akkor 37. Harminchét százszor százméteres szőlőtáblát kapcsolnak össze az utasok. S az agronómus is tudja kívülről, hogy 8316 szőlőtőke van minden hektárban. Hogyne tudná, hiszen maga tervezte az egész telepet, s szinte minden tőke helyét pontosan kiszámította. Büszkén mutatta: ez az ültetés már egészen más, mint amilyeneket eddig ismertünk erre-féle. A tőkék nem a szokásos méterszer méteres távolságban vannak egymástól, hanem 150 centiméter, a tőtávolság pedig 80 centiméter. Ezeket a táblákat már gépi műveléshez telepítették. Magasépítésű hidas traktorok permeteznek, kapálnak, csak a metszés és a szüret vár kézi erőre.

Később egy csenevész akácfá árnyékába húzódtunk, s az agronómus ott mesélt tovább.

Jól sikerült a telepítés — Ezerharminchet hold az összes földünk. Ezen a területen, úgy számítjuk, elmehetünk a szőlőtelepítésre 200 holdig, 100 hold pedig gyümölcsös lenne. A többi föld takarmánytermesztésre kell. Gazdag jószágállományt akarunk, mert enélkül, trágya nélkül nem sokáig él a szőlőtőke. És ha mindezeket megcsináljuk — szötte tovább gondolatait —, akkor minálunk örökre vége a szegénységnek. Annyi jól jövedelmező munka lesz itthon is, hogy gépekkel is nehezen győzik a gazdák.

Kicsit ábrándozott még a közeli jövőn, de csakhamar visszatért a legközelebbi feladatokhoz.

— Az ideit tavaszon elültettük ezt az 50 holdnyi ritlinget, meg kövidinkát. Mint látja, olyan jól sikerült a telepítés, hogy erre — amilyen rossz idő járt — gondolni sem mertünk. Ez évben már a szőlőtől elég volt. A gyümölcsös telepítés

azonban folytatjuk. Van már éppen 1800 kiültetett almafánk, 900 jonathán, a másik 900 pedig starking és delicesesz. Ezt a hűszholdas telepet még 20 holddal toldjuk meg, a harmadik 2 hűszas táblába pedig őszibarackot teszünk. Ha ez mind meglesz, gondolom 1962-ben, megint jöhet a szőlő.

— Mennyit ér itt egy hold ilyen jól beült szőlő, ha szántóra akarnánk cserélni — vettemet közbe ezt a furcsa kérdést.

— Kiszámítottam már ezt is: éppen tíz holdat.

Tízszor olyan jól élhetnek

— Tehát, ha évek múltán meglesz a 300 hold szőlő és gyümölcsös, ez azt jelenti ezek szerint, hogy az Aranykalász Tsz-nek megközelítően négyezer holdja lenne?

— Furcsának, szinte képtelenségnek látszik — mondta mély meggyőződéssel az agronómus —, de pontosan igaz. Mondhatnánk úgy is, közelít már az idő, amikor az egyes emberek éppen tízszer olyan jól élhetnek itt majd, mint ezelőtt. Persze a holnapért még nagyon keményen meg kell dolgozunk. De már vigasztal bennünket, hogy az első hetven hold megvan. A szőlő két-három év múlva már terem. S aztán egyre könnyebb lesz.

Felálltunk a fa tövéből, gyalogszerrel egy kukoricán szorultunk át. Ezután zombékos semlyékszálon nagy paprikatábla kezdődött.

— Hát ez hogyan lehetsé-

ges itt, ezen a gyenge homokon?

— Lehet itt ilyen is — mondta Puskás —, csak trágyát kell adni a homoknak, azt, ami eddig sose volt erre-féle. Ami ebben a paprikaföldben benne van, azt az államtól kaptuk közleplejártú hitelben. Jövőre megnyújtjuk a paprikaföldet is, mert ebben is van ám pénz.

Már visszafelé ballagtunk, amikor megkérdeztem Puskástól, mit szólnak ehhez a nagy átalakuláshoz a gazdák.

— Nagyon tetszik nekik a szőlő is, a gyümölcs is. Büszkéek a munkájukra, arra, hogy másoknak nincs még ilyen Ruzsán.

Kevesebb munkával

Vissza az irodáig sok minden szóba került még. Elővettük újra a gépesítés témáját is. Számítottuk, ha megérkeznek az első hidas traktorok ide az Aranykalász Tsz új szőlőgazdaságába, a régi 120—130 munkanap, amit a szőlő gyalogmunkából megkívánt évente és holdanként, 40—50 napra zsugorodik le. Így most már érték a gazdák, ami megfoghatatlan volt eddig előttük: hogyan lehetséges az, hogy kevesebb munkából is lehet jobban élni.

Az irodában az első, amin megakadt minden vendég szeme: a falra szögezett, apró grafikonok kockák lapokon sokszeregy oldalára döntött keresztcske mutogatja magát. Szintonyanok, mint a hadművelési térképeken a drótkadályok, spanyolbakkok jelzése. Ezek azonban egész mást jelentenek. Itt egy-egy keresztcske már egy elültetett, vagy hamarosan elültetésre kerülő almát vagy annak a helyét jelzi. Mégis hadművelési térkép is ez. E szimbolikus hasonlat ugyanis nagyon találó itt. A sok-sok kis fa, szőlőtőke parányi jelzése, ha úgy tetszik »spanyolbakk«, »akadály« az évszázados szegénység útjában. Ezek már a késői unokák fegyverei, akik nagyobb művészei az életnek, mint dedapáik, nagyapáik voltak. Ők már ezer holdból is tudnak négyezret csinálni, pedig voltaképp nem is nyúlhatnak a közös meszgyékhez. Abban van nagy erejük, hogy összefogtak.

Csepri József

ÚJ ISKOLÁT AVATTAK ÁSOTTHALMÁN

(Sömgyiné felv.)

Ásotthalmán az új iskolaév a képünkön látható új kéttantermes iskolát hozta a tanulóknak. Már meg is kezdődött benne a tanítás. Az ünnepélyesen felavatott iskola nagyban elősegíti az ásotthalmi gyerekekkel való gondos foglalkozást, hiszen most már csak két osztály váltja egymást. Egyébként a kisdíkok mindig délelőtt járnak iskolába. A község 73 ezer forinttal járult hozzá az új létesítményhez, amely állami beruházásból készült.

A Tápai Tisztáj Tsz: bemutató mezőgazdasági nagyüzem

Az év elején látott napvilágot az a kormányhatározat, mely szerint az ország különböző tájegységeiben a helyi termelési adottságoknak megfelelő bemutató gazdaságokat kell szervezni. Ezek a bemutató tsz-ek, állami gazdaságok lesznek hivatottak arra, hogy a termelés legbonyolultabb kérdéseiben is állandó gyakorlati és elméleti szaktanácsokkal szolgáljanak a környék tsz-ei számára.

A határozat megjelenése után a szegedi járási tanács egyik ilyen

bemutató támaszüzemnek a tápai Tisztáj termelőszövetkezet jelölte ki.

A gazdaság vezetői, szakemberei megértették új feladatukat. Most alig fél évvel később máris sok itt a tanulni, látna való. Ez volt a véleményük a napokban azoknak a tisztaszigeti, algyői, újszentiváni, tápai szövetkezeti gazdáknak, vezetőiknek, akik megtették az első tapasztalatcseré látogatást a Tisztáj Tsz-ben.

A látogatókat, — akik tanulni jöttek — valósággal leügyözték azok az eredmények, melyeket a Tisztáj közössége a saját erős építkezésekben elért eddig. Azon a kopár szántóföldön, ahol tavaly tavasszal kijelölték az új közös gazdaság települési helyét,

ma már 16 korszerű nagy gazdasági épület áll.

Közöttük 100 férőhelyes magtárpádlásos tehénistálló is van. Ez utóbbi kivételével az összes építkezési munkákat a tsz 16 tagú építőbrigádja végezte el. Múltan mondhatni ilyen kimagasló eredménnyel még a tízezer gazdaságok közül is kevesen dicsekedhetnek. A siker titka főként a jó szervezési módszerekben rejlik.

Nagy sikert értek el közösségük másfél éves fennállása óta a Tisztáj Tsz gazdái a sertésenyésztésben is. Nem kevesebb mint

700 koca, hízó, és süldő van a közös aklokban. A szarvasmarha-állományban pedig 200 jószágot számolnak.

Az első látogatók sok újat, érdekeset tapasztaltak a vezetésben is. Közvetlenül tanulmányozhatták, melyek azok a vezetői munkakörök, melyeknek betöltésére okvetlen függetleníteni kell az embereket. Nagy megelégedéssel szemléltek a látogatók

a 200 holdas új öntözőtelepet

is. Régi kislejtezett katonai pontonokból készítették úszó szivattyút a Tiszán a tsz gazdái. Az úszó szivattyútelepről nagy teljesítményű Diesel-motor továbbítja a vizet ki a partmenti szomszjas földekre. Az új öntözőtelep legnagyobb érdekessége mégis az, hogy elenyészően kevés pénzbe került ahhoz képest, amennyibe ilyen 200 holdas telep kerül kívül fontos, hogy az 6 hikor, ha munkát idegen vállalatnál rendeli meg a szövetkezet.

Tápen, s általában a tiszántúli községekben régi hagyománya van a lucernamag termesztésnek. Most a Tisztáj Tsz feladatult kapta, hogy a lucernamag-termesztés régi, kisüzemi hagyományait a mek létesítése.

szövetkezet viszonyai között fejlessze tovább. S e vállalkozásnak a gazdák jórszt máris eleget tettek. Jelenleg 800 holdon természetik itt ezt a rendkívül fontos takarmánynövényt. Az 1962-es tervfeladat szerint jövőre már

az összterületek 33 százalékán foglalkoznak lucernatermesztéssel és magfoglással.

Most készülnek fel arra, hogy a lucernatermesztés összes műveleteit, a kaszálástól kezdve egészen a szárításig gépesítsék. Mihamarabb szeretnék üzembe állítani az első lucernaszárító berendezést. Ezzel lehetővé válik majd, hogy a lucernát kaszálás után zöld állapotban kazalozzák be, s így megmentik a termést az időjárás rongálásától, s mintegy kétszeresére növelhetik légszáritással a széna tápértékét.

Sok hozzáértést, tapasztalatot kíván egy-egy új gazdaságban

a megfelelő táblarendszer kialakítása is. Különösen Dér Imre agronómus jóvoltából a tápai Tisztáj Tsz már e kérdésben is sok hasznos segítséggel szolgálhat a társas gazdaságok számára. Rapcsány Árpád, a szövetkezet főkönyvelője és munkatársai pedig rövid fél év alatt

mintaszerű ügyvitelt hoztak létre.

Ez annál is figyelemre méltóbb, mert jelenleg még sokkal nagyobb múltú termelőszövetkezetekben is megoldatlan probléma a pontos, naprakész kettős ügyvitel.

A tápai gazdák sok olyan tanúsággal is szolgáltak vendégeiknek a termesztés különböző ágazataiból, melyek tévedések, hibák sorozatainak elkerülésére teszik lehetővé. A Tisztáj Tsz gazdái saját hibájukból is tanulnak, s rendkívül fontos, hogy az 6 hikor, ha munkát idegen vállalatnál rendeli meg a szövetkezet.

Az első látogatás alkalmával bebizonyosodott: hasznos és szükséges intézkedés volt a mezőgazdasági támaszüzgi, kisüzemi hagyományait a mek létesítése.

Hódít az újszegedi Haladás Tsz újfajta pritamin paprikája

Néhány esztendővel ezelőtt a Kertmag Értékesítő Vállalat budapesti irodájába beállított Salánky István. Egy láda szépen, izlésesen becsomagolt piros paradicsompaprikát mutatott be. A friss termés a celofánpapírok között olyan volt, mint egy nagyhalom piros rózsabimbó. Az éppen ott tartózkodó svájci kereskedőnek nagyon megtetszett a minta. Magával is vitte, s később nagyobb megrendelést küldött Magyarországra. Ettől kezdve igen népszerű lett külföldön is a hűsös, finom ízű paradicsompaprika.

Sikeres kísérletek

Három évvel ezelőtt a Haladás termelőszövetkezetben, gondos, kutatói megalapozottsággal céltudatosan megkezdtek e paprika neme-

sítését. A kísérletek fő célja az volt, hogy a paprika C-vitamin-, szárazanyag- és festéktartalmát fokozzák. Ugyanakkor különös tekintettel vigyáztak arra, hogy megszüntessék a paradicsompaprika magházának belső rothadását. Főként ez utóbbi feladatot teljesítették teljes sikerrel a Földművelésügyi Minisztérium növénytermesztési főosztálya és a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet kutatóinak segítségével. Több ezer paprikát vizsgáltak meg s kiválasztották a legalkalmasabbat a továbbszaporításra. Ezeknek magjait gondosan szárították, ebből nevelték ki a palántákat és természetek idején is 20 holdon a Haladás Termelőszövetkezetben.

Nagy külföldi kapcsolat

Az újszegedi gazdaságban már javában folyik az új termés szedése. Holdanként 120—150 mázsát »szüretelnek«. A Szegedi Konzervgyárban alig várják, hogy a szállítmányok megérkezzenek és feldolgozzák a Haladás Tsz paradicsompaprikáját úgynevezett »paprikalekvár«-nak, mintegy 20 vagon mennyiségben. Ez az üvegekben elhelyezett »pritamin« elsősorban külföldre kerül.

Készülődés az erfurti kiállításra

A további termesztésre is már most rendkívül gondosan készülnek. Jelenleg az a megbecsülés érte a Haladás Termelőszövetkezetet, hogy paradicsompaprikájukkal részt vehetnek a közelgő erfurti kertészeti kiállításon. A mintapéldányokat a külföldön parcellákban nevelt tövekről szedik, ahol egyébként a további kísérleteket is folytatják.

M. T.

Idén több hízottsertést adnak a zákányszéki tszcs-k

A zákányszéki termelőszövetkezeti csoportok gazdái sokkal több hízott sertést adnak idén a közfogyasztásnak, mint amennyi a korábbi években kitelt egyéni gazdaságaikból. Tavaly mintegy ezer sertést hizaltak itt szerződésekre az államnak, 1961-re viszont 1400 sertés szerződéses meghizálására

kaptak tervet a falu új termelőszövetkezeti csoportjait. A tervezett 1400 sertésből eddig már 1274-re le is szerződtek a csoportok gazdái. Előreláthatóan mintegy 300 szerződéses hízott sertéssel »toldják meg« az utolsó egyéni év sertéshizalási eredményeit.

Másfélezer tonna méz exportra

Romániában az utóbbi években mind nagyobb arányban fejlődik a méhészet. Jelenleg az országban körülbelül 650 ezer kaptár van, vagyis 250 ezerrel több mint 1944-ben. A kaptáronkénti méztermelés megkezdődött. Például a pisculsadovei állami gazdaság méhé-

szetében az idei esős tavasz ellenére minden egyes méhesalád 12 kiló mézet gyűjtött, vagyis háromszor annyit, mint amennyi 1938-ban Románia átlagos méztermelése volt. Románia jelenlegi méztermelése 4500 tonna, amiből 1600 tonnát exportálnak.